

Sokolska pobeda u Lyonu

U Lyonu su održane 23. i 24. maja međunarodne utakmice, na kojima je učestvovala i vrsta Jugoslovenskog sokolskog saveza pod vodstvom načelnika JSS. brata dr. Viktor Murnika. U vrsti su bila braća, kako slede: Zupan, Sršen, Derganc, Primožič, Osvald, Vidmar, Šumi i Štukeľj. Kao sudije su funkcionisali braća: Smertnik Jože, Kušćar Vladimir i Svetlić Nande. Na međunarodnoj utakmici su učestvovali ČOS., Francuzi, Luxemburžani, Belgijanci, Holandijci i Jugosloveni. Odkazali su učestvovanje tik pre utakmicu Italija, Švicarska, Engleska i Švedska. Utakmica je bila teška, a sadržavala je takmičenje na spravama i u prostim vežbama. Međunarodne gimnastičke utakmice, koje sadržavaju najteže vežbe na spravama i stavljaju ogromne zahteve na takmičara u lakoatletskim granama, danas su pre svega utakmice gimnastičkih sistema i metoda za gajenje telesnih sila i zdravlja. Sokolstvo je postiglo u Lyonu ogroman uspeh priborivši sebi prvo i drugo mesto. Sa ponosom lahko istaknemo, da je u Lyonu pobedio slavenski telovežbački sustav, kojega je znanstveno zamislio ženijalni duh esteta, istorika i filozofa Miroslava Tyrša. Sokolska pobeda u Lyonu je pobeda Slavena. Uspeh utakmice u Lyonu je kako sledi:

1. Čehoslovaci 1198-797 tačaka,
2. Jugosloveni 1162-867 tačaka,
3. Francuzi 1152-230 tačaka,
4. Luxemburžani 932-192 tačke,
5. Belgijanci 876-995 tačaka,
6. Holandijci 820-507 tačaka.

Među pojedincima je uspeh kako sledi:

1. Petar Šumi (JSS.) 168-55 tačaka, dobio je zlatnu kolajnu,
2. Josip Effenberger (ČOS.) 166-288 tačaka,
3. Ladislav Vacha (ČOS.) 165-046 tačaka.

Nadalje slede naši vežbači u sledećem redu: Derganc 157-084, Primožič 156-549, Štukeľj 154-80, Sršen 153-845, Vidmar 151-849, Zupan 148-547 i Osvald 146-275.

Iz navedenog vidimo, da si je priborila vrsta JSS. nadasve častno mesto, pre svega pa moramo biti ponosni, da je među pojedincima zauzeo prvo mesto član naše vrste brat Petar Šumi, član sokolskog društva Ljubljana-matica. Bez finansijskih sredstava, nečujno i tiho, u najskromnijim prilikama priprema se naša vrsta pod vodstvom načelnika JSS. brata dr. Murnika za međunarodnu utakmicu. Samo izvanrednoj požrtvovanosti pojedinaca i njihovo dubokoj ljubavi do sokolske ideje imamo da zahvalimo za taj veliki uspeh. — Toliko požrtvovanosti i toliko truda žrtvuje lahko samo onaj, koji je uzrastao u sokolskim redovima i prožet sokolskom idejom. Nekoliko meseci pre utakmicu nije se znalo, hoće li dopustiti finansijska sredstva učestvovanje na međunarodnoj utakmici. Radi toga bile su i pripreme neznatne, a tek u poslednjem trenutku pospešene. Kolika je požrtvovanost braće, koja su išla na utakmicu dokazuje dejstvo, da su dva brata bila kratko vreme

pre utakmicu operisana te su unatoč tome učestvovali na utakmici, a brat Porenta je unatoč teške operacije i unatoč lekarske zabrane dao sve svoje sile vrsti na raspoloženje. Tolika požrtvovanost zasluži sve naše priznanje. Odziv, koji je imao uspeh u našem Sokolstvu, živi nam je dokaz, koliko ceni naše Sokolstvo požrtvovanost braće pobednika. Pre svega ostaće nam u neizbrisivoj uspomeni veličanstveni doček vrste pri povratku u Ljubljano.

Čim je se doznalo za povratak pobedničke vrste JSS. u domovinu, spremilo se Sokolstvo od granice do Ljubljane za svečan prijem pobednika. Prvi pozdrav čekao ih je na pograničnoj stanici Rakek, gde su ih dočekali tamošnji Sokoli sa slavlukom i viharnim pozdravljanjem. Slični pozdravi održani su na svim stanicama do Ljubljane. Nadasve veličanstven bio je prijem u Ljubljani. Ljubljana je se povodom povratka Sokola pobednika ogrnula u svečano ruho. Sa kuća lepršale su narodne zastave, a po ulicama je vladalo neko neobično oduševljeno raspoloženje. Na stanici sakupile su se velike množice ljudstva sa sokolskim četama. Na stanicu su došli i zastupnici naših civilnih i vojničkih vlasti pod vodstvom velikog župana dr. Baltića. U vrlo velikom broju bio je zastupljen oficirski zbor sa generalom Živkovićem na čelu. Prisutan je bio i čehoslovački konzul dr. Resl i zastupnik francuskog konzulata. Tačno u 16:16 je ušao brzovlak u stanicu. Iz hiljadu grla je krepko zaorio pozdrav: Zdravo! Muzika je zasvirala sokolsku koračnicu, a građanstvo je sasulo na pobednike vence i cveće. Pobednik brat Petar Šumi bio je deonikom naročitih ovacija.

Starosta JSS., brat E. Gangl, prvi je pozdravio pobednike rečima:

Braćo!

Već daleko s onu stranu Rakeka stupili ste na naša tla. Pozdravljala su vas u nemu bolest stisnuta srca, pozdravljale su vas ranjene duše, spojene sa svetom rodom grudom sponama neizmerne ljubavi. Jeste li doneli tim dušama utehe, jeste li novu nadu duboko usadili u ta srca? Nama ste doneli radost i ponos!



*Prvak prvaka br. Petar Šumi i načelnik JSS. br. dr. V. Murnik
vođa pobedničke vrste*

Braćo Sokoli, pobednici na VIII. međunarodnoj utakmici u Lyonu! Pozdravljeni svi bratski i srdačno sada, kad stupate opet u kolevku Sokolstva na slavenskom jugu, vraćajući se u našu slovensku, jugoslovensku sokolsku Ljubljano. Naša radostna srca vas pozdravljaju! Pozdravljaju čitavu vrstu,

koja donosi sobom iz velike, ponosne Francuske lovorov venac pobe-
de. Pozdravljaju Tebe, brat načelnik dr. Murnik, koji si pripremio i vodio vrstu
JSS. pobe-
di! Pozdravljaju Tebe, brat Petar Šumi, pobe-
dioc pobe-
dioca, prvi
među prvima, jer je Tebi Tvoj najodličniji uspeh u Lyonu pripeo na sokolske
grudi zlatnu svetinju! Svi vi ste naši, a najviše naš danas si Ti, brat Petar!

U Lyonu ste uz svedočanstvo ostalih zastupnika za pobe-
du borećih se
naroda sa braćom Čehoslovacima visoko dignuli sokolsku zastavu, koja po-
kazuje put samo napred i naviše, koja je ponovno zalepršala u sjaju ne-
savladive moći i slave. Vaša pobe-
da je pobe-
da naših sokolskih ideala, je
pobe-
da neumornog, istrajnog, tihog, unutarnjeg rada, koji odstranjuje vse
zapreke, koji sili našu moralnost i naše fizičke moći stalnom napretku, od
pobe-
de do pobe-
de.

Ceo svet i sva naša domovina puna je danas sokolskog imena. Čitava naša
kraljevina gleda danas na jugoslovenske Sokolove, gleda na vas, braćo, koju
su odgojile slovenačke matere, a koju je sokolska svest bacila u veletok
jugoslovenskog Sokolstva, koje pozna samo jednu najvišu zapovest:

Sreću i slavu naše zajedničke domovine i našeg ujedinjenog naroda. —
Dobro nam došli po ljutoj i teškoj borbi!

Budite uzor i dokaz svima, što postiže sokolsko delo i kako osvaja svet
lepota i veličina sokolske misli.

Pozdravljeni, vitezovi sokolske misli! Zdravo!

Nakon toga su pozdravili pobe-
dničku vrstu: veliki župan dr. Baltič, čehoslovački konzul dr. Resl i predsednik jugoslovenske napredne omladine Rus.
Načelnik JSS. i vođa pobe-
dničke vrste brat dr. Murnik je se duboko dirnut
zahvalio na veličanstvenom prijemu. Po pozdravima formirala se povorka,
koja je stupala sa muzikom na čelu u mesto. Povorka je bila sjajna mani-
festacija sokolske misli i pravi trijumf naših pobe-
dnika. Po svim ulicama,
kojima je prolazila povorka, stajale su guste množice ljudstva, koje su glasno
klicale vrlim Sokolima. Povorka se zaustavila pred gradskom kućom.

Predsednik gerentskog saveta brat dr. Dinko Puc pozdravio je pobe-
dnike
rečima:

S ponosom vas, braćo Sokoli, opet prima u svoju sredinu naša bela Ljub-
ljana. Sa neopisanim oduševljenjem vas pozdravlja kulturno središte Slove-
nije i klevka sokolske ideje. Dolazite iz teške borbe, a dokazali ste moć
ideje, koju ste zastupali nadasve častno. U areni sa jačim, bogatijim i kultur-
nijim narodima visoko ste dizali zastavu Sokolstva i pobe-
dili. Proneli ste
slavu jugoslovenskog imena u široki svet i častno zastupali celokupni jugo-
slovenski narod. Naplaćen je vaš trud, znoj i vaša duboka samozataja.
Pokazali ste jasno, da vodi do uspeha i pobe-
de samo delo, neumorno delo!
Kod povratka u belu Ljubljanu kličem vam krepki sokolski Zdravo!

Isti dan u veče održano je pozdravno veče pobe-
donosnoj vrsti, koje je u
lepom oduševljenju vrlo dobro prošlo. Na tom pozdravnom večeru je starosta
JSS. br. Gangl izrekao vrsti sledeću dobrodošlicu:

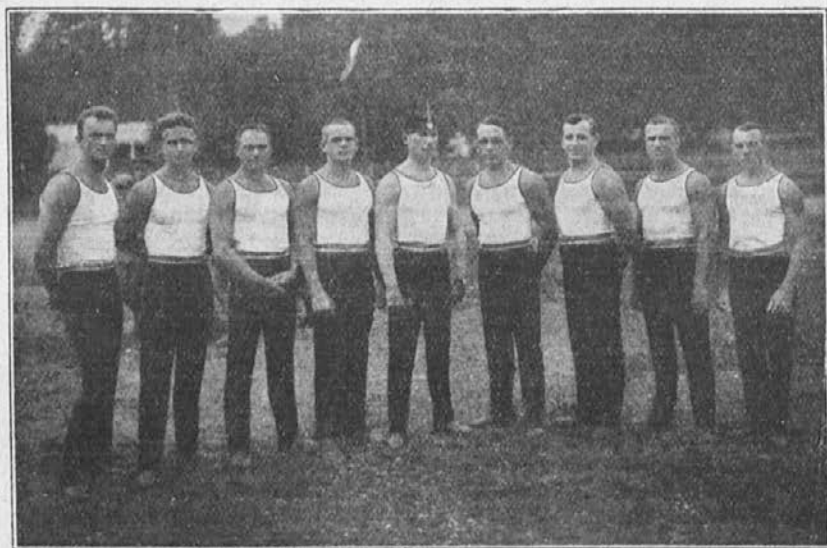
Braćo i sestre!

Puno veselja je danas moje srce, pozdravljajući u našoj sredini naše po-
bednike, našu braću Sokolove, koji su išli na VIII. međunarodnu gimnastičku
utakmicu u Lyon, da tamo — prožeti sokolskom energijom i sokolskom
voljom — slavno pobe-
de! Sveti bojovnici za uzvišenost sokolske ideje, bratski
vam: Zdravo!

Kad ste odlazili na put braćo, trojni je oganj goreo u svetištima vaših
srdaca — trojni oganj, sliven i bleskajući u jednom samom plamenu: to jest

Ljubav do Sokolstva, ljubav do naroda, ljubav do otadžbine! Svojim uspehima, koje ste postigli u Lyonu, ispunili ste sve naše nade. Hvala vam za napor i borbu, jer je u njoj izražena volja sviju nas, nastojanje sviju nas i budućnost sviju nas: Jugoslovenski Soko ne pozna poraza — jugoslovenski Soko pozna samo delo, borbu i pobedu!

Ali mi nećemo biti pobedonosni rečima, pobedonosni hoćemo biti delima! Delo je naše sredstvo, pobjeda je naša svrha, sloboda i kultura je naš cilj! Tako naoružani fizički i moralno odlazili ste u borbu vedrih duša i ponosna čela! Lovorov venac pobjede donosite sobom. Kuda s njime? Na čelo Tvoje, domovino, jer si tim vencem uzvišena u svojoj slavi, jer danas sa čašću i poštovanjem milijonski narodi izgovaraju Tvoje ime! Neka sve tvoje sinove i kćeri, domovino, prošine nesavladiva moć sokolske tvornosti i sokolskog pozitivnog dela, da se razgiblje sve tvoje bogatstvo u moralnom i fizičkom napretku sviju nas, koji te ljubimo nesebičnom sokolskom dušom! Sa Sokolstvom si slavna, jaka, velika; u Sokolstvu si zdrava, mlada, napredna — nama svima si zajednički dragoceni, vekoviti sokolski dom!



Pobednička vrsta

Pozdrav i zahvala Tebi, brate načelniče! U knjigu svog života, a i u istoriju našeg Sokolstva začrtao si imponirajućom svojom sokolskom energijom godine i imena: Luksemburg 1909, Turin 1911, Paris 1913, Ljubljana 1922, Lyon 1926! Tako si potisnuo iz uzane domaje burne valove sokolske pobedonosnosti u veliki, široki svet. Oteo si naše ime iz zaboravi i malovažnosti, otvorio nam vrata u vior borbi, gde se prokušava fizička i moralna vrednost sviju naroda, koji se čute za takvu probu zreli i sposobni! Ime našeg naroda je sada uvršteno u sjajan lanac naroda, koji kulturno visoko stoje, kojima se sa poštovanjem klanja svet u respektu pred njihovom moralnom i fizičkom kakvoćom. Tvrdna sokolska pest je razbila lažnu krinku zaostalosti, koju su bacili na lice našeg naroda. Sokolstvo je velikom svetu

otvorilo poglede u lepotu duševnih i telesnih vrlina našega naroda. Hvala Ti, brate načelniče, da si učinio to odlično rodoljubno delo, kojega neće smanjiti nikoja kleveta, pa došla ta od koje mu drago strane na naslov jugoslovenskog Sokolstva!

Brat Petar Šumi, današnji dan izvor našeg ponosa, čije ime prenose svetski časopisi od usta do usta državnika i kulturnih radenika, budi nam bratski pozdravljen! Zlatnu svetinju Ti je sokolska lyonska pobjeda pripela na grudi. Neka se odbijaju od toga zlata valovi čiste i ponosite radosti, koja danas razganja naše grudi; neka se u to zlato isteče plemenita sokolska moralnost sviju nas u svedočanstvo i zakletvu, da nam je Sokolstvo sveto i uzvišeno nad sve drugo, jer znamo, da levamo njome zdrav mozak u hrptenjaču svojem narodu, usposobljavajući ga za uspešnu borbu s prijateljem i dušmaninom! Braćo Dergane, Primožič, Štukelj, Sršen, Vidmar, Osvald i Zupan, vas je stroga lyonska sudba nadarila sa brončanim svetinjama, tako da ste si svi naši utakmičari priborili vidljive znakove sokolske zrele savršenosti. Sa bratom Vidmarom je zaključen broj odlikovanih. Prvi je naš i poslednji je naš — to je odlična kvalifikacija homogenosti naših utakmičara, jer su bili skoro svi ko jedan! U svakom tom mišićavom, zdravom telu jedna i ista sokolska misao, u toj jednoj misli jedna i ista domovina!

O, braćo! Te vaše brončane svetinje neka pevaju kao zvonovi domaćih poljana, koji nagoveštavaju blagdan našeg veselja i koji zovu sav narod pod sokolske zastave! A kad će nadoći čas i dan, neka se taj bron prelje u grmeče topove, koji će zagrmiti u slavnoj pesmi oslobođenja svoj braći i sestrama naše krvi i našeg jezika, koje danas zatire breme krivice i prevare! Tada neka se utakmica jugoslovenskog Sokolstva — utakmica sa spravama i utakmica na spravama — promeni u utakmicu sa oružjem, kako ju opeva i predoduje Murnikova veličanstvena vežbačka himna: «Naprej, zastava Slave!» Čemu dodajem: Napred, zastava sokolska!

Pozdravljeni svi braćo i sestre, koji ste došli na naš poziv na to veće sokolske slave! Mi svi u bratskom krugu sakupljeni čestitamo svojoj braći pobednicima. Oni su naši, mi smo njihovi! Naša budi briga, da podvojimo, podesetorostručimo svoje sokolsko delo, da ćemo im biti jednaki po volji i uspehima, kuda god nas postavi i gde god nam odredi delo poziv sokolski!

Bratski pozdrav našoj dragoj, belojoj Ljubljani, koja je danas opet sjajno dokazala, da je doista naša, da jeste i ostaje sokolska! Slovenačkog dela našeg naroda ljubljena prestonica, siplji u veliki jugoslovenski svet pramenove ponosite sokolske svesti — sveti na jug, sever i zapad, da se dignu sve duše u velikom očekivanju, kada će si pobedonosni pohod Slavenstva sa svojim Sokolstvom prokčiti put na čelo kulturnog čovečanstva!

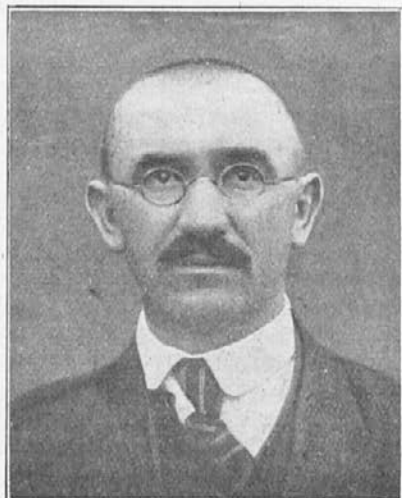
Zdravo!

Od naših sokolskih župa i društava iz cele države primilo je starešinstvo JSS. mnogobrojne brzojavne čestitke. Prvi brzojavni pozdrav poslao je brat Ljuba Jovanović, ministar n. r.; nadalje jugoslovenski akademičari iz Praga, dr. Scheiner, župa Beograd, župa Banjaluka, ČOS., sokolsko društvo Zagreb I. i II. i t. d. Ministar dvora poslao je u ime Nj. V. kralja pismo sledećeg sadržaja:

Prijatno dirnut izrazima odanosti podnesenim sa međunarodne utakmice u Lyonu, Nj. V. Kralj blagovoleo je narediti, da se izjavi Jugoslovenskom Sokolskom Savezu, Njegova srdačna zahvalnost na tome.

Uspeh naše pobedonosne vrste u Lyonu neka bude pobuda celokupnom jugoslovenskom Sokolstvu za daljnji istrajni sokolski rad i za daljnje pobjede.

Brat Đorđe Bugarski



U dane najveće radosti kada se i sama priroda budi iza sna, a Sokolstvo sprema za svoje velike i slavne dane u slavenskome zlatnome Pragu; zadesi nas i jedna velika žalost.

Na sokolskome obzorju ugasi se opet jedna zvezda! A ta zvezda čije nas ugasnuće ganu kao ni jedno do sada, bila je zvezda našega Sokolskog društva; naš dugogodišnji starešina i brat Đorđe Bugarski koji se preseli u večnost 23. aprila o. g. u 6 sati izjutra.

Rođen u Bačkoj, nakon svršene preparandije umesto da se posveti mirnome učiteljskome pozivu u svome zavičaju; on, povučen nacionalnom bujicom napušta svoj mili zavičaj i dolazi nama u Bosnu, da kao srpski narodni učitelj u Čečavi otpočne svoj nacionalni rad. Svojim radom i do-

brotom svoje plemenite duše on krči nacionalnu stazu stižući mnogo prijatelja i saradnika u mladim generacijama za koje se on uvek i zalagao gledajući u mladeži uzdanicu i budućnost svoga naroda. Želeći da što više pomogne svome narodu, a da bude u što tešnjoj vezi snjime, on, napušta službu i posvećuje se ekonomiji i trgovini, radeći predano i nadalje za narod i potpomažući svaku nacionalnu radnju moralno i materijalno.

Ceneći njegov rad za Sokolstvo, naše društvo bira ga u godini 1919. aklamacijom za svoga starešinu na kome položaju on ostaje sve do svoje smrti vazda biran jednoglasno, a radeći predano prema sokolskome geslu «ni za čast, ni za slavu!».

U ponedjeljak 24. aprila o. g. izvršen je svečani pogreb našega starešine uz učešće celoga građanstva našega mesta, kao i uz ogromno učešće težaka iz okolnih sela, te delegata Sokolske župe Petar Mrkonjić iz Banja Luke i Sokolskog društva u Tesliću. U ime Župe Petra Mrkonjića oprostio se sa pokojnikom, kao članom župskoga odbora starosta župe br. dr. Stevo Moljević jednim veoma dirljivim govorom položivši ujedno venac u ime župe. Sokolsko društvo u Tesliću preko svoga tajnika položio je prekrasan venac na odar. U ime našega društva oprostio je se sa pokojnikom nad otvorenim grobom veoma biranim rečima br. dr. Ljubo Opačić, navlačeći suzu i iz onoga oka, koje se nije nadalo da će ikada proplakati.

Eto tako, zadje opet jedna sokolsko zvezda za oblake, da se više nikada ne povрати. Crna zemlja primi opet u svoje grudi jednog vrednog sokolskog radenika i pobornika sokolske misli.

Naše društvo ceneći rad velikog pokojnika tugovati će za njim i neće ga nikada prežaliti, a njegovo ime ostaće zlatnim slovima napisano u analima našega društva.

Slava Đorđi Bugarskome, slava večna u Sokolstvu!

IZ STAREŠINSTVA JSS.

VIII. redovna sednica starešinstva JSS. 10. maja 1926.

Prisutni: Kajzelj, Fux, Franke, Gregorin, Kandare, Košir, Marolt, Čobal, Mis, Poženel, Račič, Turk. — Opravdani: Gangl, Murnik, Smertnik, Švajgar, Zelenko, Jamar, Jeras i Ludvik. Izveštaj tajnika: Župa Split javlja, da će početi sa izdavanjem časopisa «Soko na Jadranu» — odobreno. Osvećenje sokolske zastave u Čupriji: zaključuje se poslati pismen pozdrav, a društvu se dopušta, da pozove društva iz okolice iako iz druge župe na tu svečanost. — Mariborskoj župi se ustupa izdavanje vodiča za Prag. Župi Tuzla poslaće se na slet u Tesliću pismen pozdrav, opunomoćie se brata Stajića, da zastupa starešinstvo. Zaključeno je, da društva zastave ponesu sobom na slet u Prag. Što se tiče lekarskog pregleda naraštaja pre sleta u Pragu, zaključuje se zamoliti Ljubljansku župu, da ona izvrši to delo. Izveštaj gospodara i blagajnika prima se do znanja. Br. dr. Kandare izveštava o raznim disciplinarnim stvarima.

IX. redovna sednica starešinstva JSS. 17. maja 1926.

Prisutni: Gangl, Čobal, Fux, Franke, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Murnik, Poženel, Račič, Turk; kao gost brat Retl iz Nove Gradiške. Opravdani: Jamar, Mis, Smertnik, Švajgar, Zelenko. — Brat starosta pozdravlja brata Retla iz Nove Gradiške, koji se pridružuje pratnji naše utakmičarske vrste za Lyon. Brat starosta čita nadalje dopis beogradske sokolske župe «Dušan Silni», u kojem nam javljaju, da će na svesokolskom sletu učestvovati 300—400 bugarskih «Junaka»; u istom dopisu izjavljuje župa, da u tom slučaju Sokoli iz Vojvodine, Srbije i Južne Srbije ne mogu učestvovati na sletu. Po svršenoj debati, u koju su pozivali brat starosta, Retl, dr. Fux, Marolt, Kajzelj i Čobal, zaključeno je, ustrajati na svojedobnom zaključku sednice Saveznog odbora i glavne skupštine u Đakovu, da JSS. nema ništa protiv toga, ako ČOS. pozove stručnjačku delegaciju bugarskih Junaka kao gimnastičke organizacije, a nikako ne dopušta korporativnog učestvovanja u svečanim odelima. Zaključuje se jednoglasno, javiti ČOS., da u slučaju, ako im ne bi pošlo za rukom preprečiti korporativno učestvovanje Junaka, ne smeju računati sa učestvovanjem Jugoslovenskog Sokolstva na sletu. — Beogradskoj župi se brzojavno javlja taj zaključak, isto i bratu Lazareviću, koji je o tome obavestio brata starostu. — U smislu dogovora brata staroste sa bratom dr. Murnikom, predlaže, da bi se prilikom sleta u Pragu održao sastanak sviju Jugoslovena, na kojem neka bi nastupio naš sokolski pevački zbor i muzika — ako će ići s nama. To Jugoslovensko-Čehoslovačko veće neka bi se priredilo u veće iza našeg nastupa; lokal neka odredi ČOS. — T. O. JSS. je zaključio izdati za praški slet «Uputstva» i to u tesnom okviru u naročitoj brošuri. Tajništvo: Brat dr. Fux izveštava, da je većina društava poslala prijave za slet. Sokolska župa Split javlja, da je Nj. Vel. kralj Aleksandar podario društvu zastavu, koju će razviti 5. septembra 1926 i moli, da Savez pošalje svog zastupnika; odlučeno je, da se rešenje odloži s obzirom nato, da će se svečanost održati tek u septembru. Sokolsko društvo Bled ima 8. augusta razvije zastave, kumovaće Nj. Vel. kraljica Marija. Sokolsko društvo Teslić će 23. maja razviti svoju zastavu, kumovaće Nj. Vel. kraljević Petar; Savezno starešinstvo zastupaće starosta župe brat Stojić. Sokolska župa u Zagrebu javlja, da će proslaviti letos brat Ante Sakač 50 godišnjicu sokolskog delovanja; odlučeno je podeliti mu diplomu kralja Matije. — Veliki župan ljub-

ljanske oblasti izručio je Savezu 6000 Din na ime podpore ministarstva inostranih dela za Lyon; prima se do znanja. — Tvornica Ruše javlja, da sokolske žigice vrlo živahno rasprodavaju. Zastupstva i stovarišta imaju: za Ljubljano firma A. Šarabon, za Celje R. Bunc & drug, za Maribor Miloš Oset, za Varaždin Monopolska uprava, za Zagreb Hinko Mayer & Co. — Ozledni fond: Brat Marolt izveštava, da su učestale neopravdane prijave za podpore ozledenima; za «Sokolski Glasnik» napisao informativan članak, da prepreči neopravdane i neutemeljene prijave. Prijave Sokolskih društava u Metlici i Kranju ne uzima se u prefres, jer društva za tekuću godinu nisu ništa uplatila u ozledni fond. — Organizacijski odsek: Brat Marolt čita dopis sokolskog društva u Čupriji, u kojem javlja, da nameravaju promeniti pravila u toliko, da u slučaju raspusta ili razilaženja društva čitava imovina pripada državnoj hipotekarnoj banci, koja mora izručiti svu imovinu novom sokolskom društvu u Čupriji, čim se takovo osnuje. Ne dopušta se promena pravila u predlaganom smislu. — Br. Poženel izveštava, da je određen za vodstvo naraštaja JSS. u Prag br. Ryška i sestra Varogova za ženski naraštaj. Voda članica u Pragu je sestra zamenica načelnice Jugova. Svaki član i svaka članica ispod 26. godina ne može zahtevati privatan stan u Pragu.

Svim sokolskim društvima! Prijave za svesokolski slet su zaključene i od danas se ih više ne prima. Starešinstvo JSS. izdaće narednih dana u naročitoj brošuri tačna uputstva svim učesnicima svesokolskog sleta u Pragu. Ta uputstva biće razasлана društvima u toliko primeraka, koliko je prijavljeno učesnika. Društva moraju uputstva izručiti svima prijavljenima protiv oštećenja, koja će biti označena na brošuri. — Upozoravamo svu braću i sestre, da Petar Capuder, krojač u Ljubljani, nije dobavljač Jugoslovenskog sokolskog saveza, radi čega neka se njegovih cenika, koje šalje pod tim naslovom, ne uzima u obzir. — Sve članstvo upozoravamo, da se oglašuje kod mnogih članova, a i kod sokolskih društava neki lgo Hauptman, koji se izdaje za učitelja i člana sokolskog društva u Ljutomeru i na taj način izvlači pod raznim uslovima od pojedinih članova i od društava veće ili manje svote. Svaki neka imenovanoga prijavi policijskoj oblasti.

Prijave za svesokolski slet u Pragu. Za svesokolski slet prijavio se sledeći broj članstva: članova 3483, i to: 1741 vežbač, 1742 nevežbača. Članice: 1615, i to 752 vežbačice, 863 nevežbačice. Naraštaja: muškog 235, ženskog 118. Među članovima je prijavljeno u svečanom odelu 1763 člana, bez svečanog odela 1695. Članica u svečanom odelu 206, bez svečanog odela 1394.

*

Iz organizacije JSS.

Organizacijski odnošaj sokolskih odseka do matičnih sokolskih društava se ponekad nepravilno tumači i izvodi. Po organizacijskom statutu JSS. sokolski odseci nisu nikakve samostalne upravne savezne, odnosno župske jedinice, jer nemaju svoje vlastite uprave, ni vlastitog tehničkog vodstva, ni vlastite blagajne. Sokolski odseci su u svakom pogledu predređeni vodstvu i nadzoru matičnog društva; članovi odseka imaju lahko svog prednjaka, koji vodi po naređenjima društvenog načelnika, odnosno prosvetitelja tehničko, odnosno prosvetno delo; imaju lahko u svojoj sredini opunomoćenika društvenog blagajnika za posredujuće skupljanje raznih doprinosa i t. d. Odsek radi pod odgovornošću, kontrolom i vodstvom matičnog društva, a neka se osnuje samo tamo, gde je radi velike udaljenosti od matičnog društva nemoguće direktan kontakt svega članstva sa društvenim napravama i gde još nisu dani svi preduslovi za osnivanje samostalnog društva. Sokolski odsek može si sastaviti priručan poslovník, koji mora da se kreće u okviru društvenih

pravila i koji mora biti odobren od društvenog odbora. Iz svega toga sledi, da osek nema nikakvih samostalnih pravila da predlaže državnim oblastima u odobrenje, kao ni njihovih promena, jer može i mora to izvršiti jedino matično društvo za sve svoje članstvo, dakle i za članstvo osekâ.

Nande Marolt.

IZ ŽUPA

Naraštajski dan sokolske župe Petra Markonjića održan je 23. maja o. g. u Banjoj Luci. Usled slabih komunikacija i kišnog vremena prisustvovala su svega četiri društva sa 89 muškog, 56 ženskog naraštaja, 34 muške i 71 ženske dece. Isti dan pre podne održane su probe i povorka gradom, a posle podne dobro uspela javna vežba naraštaja. Naročito su se isticale posebne tačke društava iz Prijedora i Drvara. Poseta usled rdavog vremena bila je minimalna, no i pored toga je materijalna strana zadovoljavajuća. Sutri dan, t. j. 24. maja, održane su prve župske utakmice naraštaja, na kojima su uzela učešća društva Prijedor i Banja Luka. Prvo sa jednim odeljenjem muškog i jednim odeljenjem ženskog naraštaja, a drugo samo sa dva odeljenja muškog naraštaja. Muški su bili dobro uvežbani, jedino se kod nekih opažala slaboća kod vežbi čunjevima, i to s razloga, što se iste tek pre kratko vreme počelo učiti. Ženski naraštaj društva Prijedor nije imao takmaka, pa su se takmile između sebe kao pojedinke. Uvežbanost je bila odlična, pa su i rezultati prema tome bili vrlo povoljni. Rezultati su bili ovi: kod muškog naraštaja I. vrsta društva u Banjoj Luci 429 tačaka (od mogućih 510), vrsta društva iz Prijedora 381 tačku, a II. vrsta društva u Banjoj Luci 234 tačke. Pojedinci: 1. Vilko Vinterhalter, Banja Luka, 67 tačaka (95·71 %), 2. Rihard Kučera, Banja Luka, 62 tačke (88·57 %), 3. Jakob Štern, Banja Luka, 61 tačka (87·14 %). Kod ženskih: Drenka Mitrinović, Prijedor, 28·5 tačke (95 %), Persa Despot, Prijedor, 28 tačaka (93·33 %) i Radmila Popović, Prijedor 27 tačaka (90 %). Šesta u odeljenju dostigla je punih 80 %! Društva, koja imaju ovakav naraštaj, mogu mirno gledati u budućnost, jer ovakav rad neće ostati bez rezultata i uspeha, a to će opet biti najveća i najlepša nagrada onima, koji su tim radom rukovodili.

Iz župe Split. Staro iskustvo, oprobano u Sokolstvu pre i posle rata, opet se jedanput i ovde obistinilo: da društvima, koja se ne mogu vlastitom energijom i pobudom uzdržati u nejenjajućem kontinuitetu rada, koji teži usavršavanju, treba izvana, iz župe ili jačih susednih društava, neprestano davati pobudu, da uzdrže u radu. A najbolja pobuda je lični, češći doticaj. Odkada su članovi župskog starešinstva počeli, da zalaze među ovakova društva, odkada je čitavo starešinstvo započelo da vrši marljivije određene im funkcije, počeo je novi život strujati i među posve zaspala i napola zaspala društva. Dapače, društva, koja već nekoliko godina nisu radila, dala su već dokaza svoga rada, a to su dobro uspele javne vežbe i akademije. — Ovaj probudeni život daje nam nade, da ćemo dostojno i svečano, brojem i izvedbom, izvršiti jedan veliki akt, kojim je Sokolstvo, a naša župa posebice, počašćena s najvišega mesta: razvijanjem zastave, dara Njegovog Veličanstva Kralja. Svečanost će se održavati dne 5. septembra u obliku jednodnevnog župskog sleta. Kod ovog sleta, jer ima opravdane nade, župa će istupiti sa velikim brojem vežbača svih kategorija, a ostale tačke svečanosti biće obavljene na veličanstven način, dostojan ovoga patriotskog grada. — Župsko starešinstvo muku muči, kako bi rešilo jedan težak problem: podmirenje duga savezu sa strane dobrog dela župskih društava. Društva su većinom siromašna, nekoja k tomu nisu radila ništa, plaćala takoder ništa, a dug rasao i narasao sada na desetke hiljada dinara. Valjda će probudena svest i pojačani rad biti uzrokom, da društva otkinu i dadu koliko mogu. — Za Prag

se sprema oko 300 izletnika iz naše župe. Najbrojnije biće zastupan Split sa preko 100 članova i jednim odeljenjem u nižem razdelu, jednom šesnaestoricom i lepim brojem vežbača palicama. Ostala jača društva dati će pojedince u natecanjima i starije članove sa palicama. Tehnički odbor stvorio je zaključak, da svi stariji članovi, koji imaju odore i putuju u Prag, moraju vežbati vežbe palicama inače se ne pripuštaju u Prag. — Najnovije je, da smo počeli izdavanjem župskog glasila «Sokola na Jadranu». Pred desetak dana izašao je prvi dvobroj, a početkom juna izlazi treći broj. Što nas je ponukalo na izlaženje? U prvom redu naši susedi preko mora, kojima sve više rastu zazubice za ovim obalama. Hoćemo, da stvorimo na ovim obalama čvrsti nasip narodne svesti, od kojeg će se «izveštačeni talasi, koji sa protivnih obala nama dolaze, natrag odbijati», kako je slično rekao na zboru rezervnih oficira u Zagrebu g. Agatonović. Što je bilo Sokolstvo u Dalmaciji i kakovu je igralo ulogu mnogi znaju, a vidi se iz uvodnog članka u našem glasilu. Sličnu jaku ulogu hoćemo da i u sadašnjici igra. Listu je i ta zadaća, da te utajene i rasparčene energije ponovno okupi najpre u čvrstu obrambenu celinu, koja će onda i moći da pod nos stavi čvrstu pesnicu onom večnom i sve nametljivijem zadirkavaču, koji se junači jedino radi naše pocepanosti i nesloge. — List će stajati na sokolskom stanovištu, jer jedino tako najsigurniji mu je uspeh i put određenom cilju. — V.

Iz sokolske župe «Štrosmajer».

Sokolsko društvo u Osijeku, verno svojoj ideologiji, priredilo je u spomen pogibije Zrinjsko-Frankopanske 3. maja o. g. vrlo uspešu akademiju u Narodnom kazalištu. Akademija počela je proslovom brata prof. Ilije Mamuzića, koji je u svom proslovu označio smer, zašto i na koji način mi jugoslovenski Sokoli slavimo pogibiju Zrinjskog i Frankopana. Njegovo je predavanje ostavilo duboki utisak kod svih posetioaca i učvrstilo veru, da smo jedno i da ćemo jedno i ostati. Drugi deo, to jest telovežbački, započeo je sa kombiniranim ritmičkim vežbama sestre Pechlatove za mušku i žensku decu po narodnim čehoslovačkim pesmama. Kretnje i stavove, prilagođene duhu melodije, izveli su naši mališi složno i korektno, a naročito se je svidela treća vežba, gde se prikazuju motivi iz slovačkog narodnog plesa. Da je ova vežba dobro uspeła, ide hvala sestri M. Šandorovi i bratu Branimiru Dimitrijeviću, koji su si mnogo truda dali, da ju što bolje uvežbaju. — Druge nastupaju sestre naraštajke u Pichlerovoj ritmičkoj «osmici», koja je sastavljena po hrvatskim narodnim pesmama. Zahtevi moderne današnje telovežbe idu za tim, da se spoje u jednu skladnu celinu pesma, gibanja, ritam, ples i da sve to bude sastavljeno u duhu naše narodne pesme, bila je zadaća skladatelja brata Pichlera. Izvedba i ritam sjajno su izvedeni posve u duhu melodije, što ide u pohvalu bratu načelniku, koji je samu vežbu utančine uvežbao. Izdržljivost, ustrajnost i snagu pokazali su članovi u teškoj vežbi brata načelnika Lhotskya «Skupinske vežbe devetorice». Sam sastav je sklop prostih vežbi sa skupinama i usled toga nam se neprestano menjaju lepe slike, položaji, stavovi i skupine. Sastav je odlično uvežban po samom autoru, izveli su ga članovi sa upravo preciznom tačnošću i skladnošću. Ritmičko kolo «sedmorice» od sestre Budinske sa lepom muzikom brata Pospišila puno lepih i estetskih gibanja i kretanja, koje su naše sestre naraštajke i članice izvele elegantno i savršeno. Sama vežba uvežbana je po bratu načelniku odlično i sa mnogo razumevanja za modernu ritmiku, došla je u ritmu još više do izražaja, jer je praćena orkestrom vojne muzike. Kao peti nastupaju dvanajstoricu članova, koji su izveli teške skupine od brata Lhotskya skladno i sa mnogo sigurnosti. Umiljati sastav sestre Zorke Jan-kovićeve sastavljen po skladbi Zajca «Male ptice» izvele su naše naraštajke do u najtanje sitnice precizno. Gibanja su sastavljena potpunoma u duhu te

poznate pesme i dočaravaju nam gibanje ptice i njihov let. Sastav je uvežbala sestra Šandorova sa mnogo volje, ljubavi i razumevanja. Povest Hrvata, telovežbačka scena u pet delova od brata Heruca sa krasnom muzikom brata Hranilovića ostavila je snažan dojam na celokupnu publiku. Ona nas vodi od dolaska Hrvata u ove naše krajeve, preko Ljudevita Posavskog do krunisanja kralja Tomislava, pa dalje kroz vreme robovanja, sve do konačnog oslobođenja i ujedinjenja. Neopisivi utisak ostavio je treći deo «Pogibija na Petrovoj Gorji». Može se reći, da je malo koja vežba simboličkog i izražajnog smera postigla ovakav uspeh kao ova izvedba. Ne samo gibanja, nego i izražaj lica, držanje tela sve je bilo u skladu sa idejama samog sastava, a brat načelnik, koji je sastav uvežbao, znao je, da izerpi svu lepotu sastava do u sitnice sa svojom spremom i shvaćanjem za modernu interpretaciju gimnastike. Orkestar je pratio odlično. Ova vrlo uspeša akademija završena je sa «Vrbniče nad morem» od brata Schwarzwalda, koju su naši članovi vrlo dobro odvežbali uz pratnju pevačkog zbora «Zmaja» i vojne muzike. Od osobitog dojma bio je sam svršetak, gde u daljini stoji naš zarobljeni narod u Istri, a u sredini skupina prikazuje čekanje, spremu kao i nadu, da će doći dan, kada ćemo osloboditi našu braću od nametnutog robstva, a iz daljine čuje se pesma: «Tamo daleko, daleko kraj mora, Istra vas vaša čeka, Sokoli dodite! odlično odpevana po opernom pevaču Dušanu Mitroviću, izmamila je mnogima suzu na oko. Akademija je bila odlično posećena, a prisustvovali su joj vojničke i civilne vlasti, gradski načelnik i odabrano građanstvo. Sokolsko društvo u Osijeku, kao čisti nosilac neokaljanog Jugoslovenstva, i ovom svojom priredbom dokazalo je svoju veliku moralnu snagu i tehničku spremu, a zahvala za to ide u prvom redu načelniku društva bratu Lhotskomu, koji je pokretač sokolskog života i odgoja u teškim prilikama, u kojima živimo, obzirom na dvoranu i njenu upotrebu, pa je tim veći njegov uspeh. Skrajnje je vreme, da naše društvo dobije svoj vlastiti dom, jer će se samo u tom slučaju moći razviti do one veličine i snage, koja mu je potrebna, da ispunji svoju sokolsku i nacionalnu dužnost. Velika zahvala za uspeh ide srpskom pevačkom društvu «Zmaj» i njegovom odličnom kapelniku bratu Urbanu, koji je ne samo uvežbao zbor, nego i izvršio transformacije partiture za orkestar i lično dirigirao njime. Hvala ide svoj braći, sestrama, naraštaju i deci, koji su se sa mnogo ljubavi, strpljenja i požrtvovanosti podvrgavali naređenjima brata načelnika i time omogućili ovu uspešnu priredbu, a to neka im bude potstrek i za daljnji rad, jer samo strpljivim i ustrajnim radom moći ćemo da ispunimo našu sokolsku i nacionalnu dužnost. Posle akademije održan je u «Grand hotelu» komers uz brojno učestvovanje općinstva. Starosta društva brat dr. Mate Perić pozdravio je reprezentante vojne i civilne vlasti i cenjeno općinstvo, koje sa simpatijom prati naše sokolsko delo. Župski starosta brat Mita Petrović pozdravio je vežbačko članstvo i načelnika brata Lhotskya kao i srpsko pevačko društvo «Zmaj» i zahvalio im na uloženom trudu i pozvao ih, neka i nadalje idu započetim smerom do konačnog cilja. I tako je sokolsko društvo u Osijeku na dostojan način proslavilo uspomenu na tešku pogibiju Zrinjskog i Frankopana svestno i dosledno svojoj ideologiji i, kako je lepo rekao brat Mamuzić u svom predavanju, «treba da se napijemo na bunaru bratstva i da širokim pogledom obuhvatimo celu našu ujedinjenu domovinu, njenu istoriju i celi naš narod jednom ljubavlju i jednakim poštovanjem».

Sokolsko društvo u Vinkovcima svojim radom pokazuje i svedoči da je uprava u rukama dobrih Sokola, koji s mnogo ljubavi nastoje, kako bi ne samo mesto nego i okolicu ipoznali sa Sokolstvom i njegovim radom i ciljevima. U tu svrhu priređuje vinkovačko društvo u bližnja sela izlete spojene sa javnom vežbom i prigodnim predavanjem o Sokolstvu. Ovakav rad neće ostati bez uspeha. Takav jedan izlet priređen je 9. maja u Mirkovec. Osim velikog moralnog uspeha, povećala su braća iz Vinkovaca i iznos putne

blagajne jer im je ostala i lepa svotica od dobrovoljnih priloga skupljenih tom prilikom. Ovo je društvo proslavilo i rođendan vladike Štrosmajera, 30. travnja priredilo pomen Zrinskog i Frankopana, kratko vreme pred time čajanku s predavanjem i malim gimnastičkim programom. Zadnja priredba bila je «Naraštajsko poselo» dne 13. maja, na kojem su odvežbane dve vežbe «Popuhnul je tihi vetar» i «Male ptice». Na svim tim priredbama i izletima sudeluje uvek i društvena fanfara, s 18 braće, koja i ako tek postoji godinu dana, ipak ju je učitelj brat Kubiček doterao do prvoklasne glazbe u Vin-kovcima.

Zrinsko-Frankopanska akademija Sokolskog društva u Osijeku. Dana 3. maja održalo je Sokolsko društvo u Osijeku jednu vrlo uspeľu akademiju u spomen hrvatskih mučenika, a južnoslovenskih slavljénika Zrinskog i Frankopana. Akademija je održana u Narodnom pozorištu, koje je bilo dupkom puno izabrane nacionalne publike. Brat prof. Ilija Mamuzić održao je spomen slovo u slavu mučeničke smrti dvaju hrvatskih lava na dan 30. aprila 1671. godine. U svom govoru dao je maha psihologiji južnog Slo-venstva, pominjući mnoga naša mesta i krajeve i ljude, i ističući bezuslovnu potrebu, da u dušama južnoslovenskih Sokola i Sokolića ima da uskrсне celokupna naša istorija, i ona plemena srpskoga, i plemena hrvatskoga i slovenačkoga. Istakao je dalje, da Sokoli stvaraju od troga jedno, od tri duše jednu dušu, da imaju jedan bol, ali i jedan ponos! Potem su izvedene jedna tačka za drugom, jedna uspeľija od druge. Taj uspeh ima se u prvom redu pripisati neumornom delovanju brata Lotskoga, pa zatim i samom članstvu, naraštaju i deci. Krunu uspeha odnela je poslednja tačka, pos- lednja vežba, koja je simbolički prikazala Dolazak Hrvata pa patnje naše drage Istre! Uopšte ova akademija znači ponovan uspeh Sokolskog društva u Osijeku, a tim i Jugoslovenskog Sokolstva. Uopšte Sokolstva koje je ozbiljno preglo, da do kraja provede Jedinstvo sve do skorih godina odvojenih i odvajanih plemena. U toj širokogrudnosti i u lepoti toga ideala leži glavni razlog, što naše Sokolstvo tako napreduje, tako intenzivno radi i tako toplo i opravdano očekuje, da će za koju godinu postojati u ovoj našoj velikoj zemlji samo jedno Sokolstvo — samo Jugoslovensko Sokolstvo. — Posle akademije održan je komers u prostorijama «Grand Hotela» uz brojno učestvovanje općinstva. — Program akademije na zahtev općinstva ponavlja se 16. maja u donjem gradu u dvorani «Hotela Tačković».

Sokolsko društvo u Dol. Miholjcu priredilo je sokolsko poselo na kojemu je brat ing. Stj. Bela, profesor zagrebačke tehnike, održao vrlo uspeľo pre- davanje o Čehoslovačkoj. Detaljnim istorijskim reminiscencijama upoznao je predavač prisutne s nacionalnom i moralnom veličinom Jana Husa, nosioca češkog nacionalnog pokreta i verskog reformatora. Detaljno je prikazao strategijsku i političku veličinu narodnog ratnika Žižke, kao i nacionalnu ulogu ondašnjog češkog plemstva. Istorijsku vlogu Bijeľe Gore, gde je češki narod izgubio svoju državnu samostalnost, izjednačio je s Kosovskom po- gibijom. I pod Bijelom Gorom kao i na Kosovu, kazao je predavač izginulo je narodno plemstvo i ostao isječen jedan celi narod. To su dva istorijska događaja, koji su predstavljali sintezu svih doemijih nacionalnih nastojanja jedne i druge nacije i koji su kroz stoleća odgajali i vodili generacije današ- njoj pobjedi, do današnje državne individualnosti. — Posle svršenog pre- davanja braća su u igračci još neko vreme ostala na okupu, i zatim se za- dovoljni razišli kućama.

Sokolsko društvu u Brodu na Savi održaće 6. juna svoju javnu vježbu pri- godom koje će se razviti naraštajska zastava.

Sokolsko društvo u Šidu proslaviće ove godine 1. augusta 20. godišnjicu svoga osnutka. Tom će se prilikom održati slet vinkovačkog okružja Sokol- ske župe Štrosmajer.

Sokolsko društvo Vinkovci. Javna vežba u Mirkovcima. 9. maja ove godine priredilo je sokolsko društvo Vinkovačko javnu vežbu u Mirkovcima. Tačno oko 2½ sata po podne krenula je povorka dugačka od preko 300 koraka sa preko 100 Sokolova raznih kategorija pod vodstvom brata dr. Miše Marića, društvenog tajnika, na čelu s društvenom fanfarom u Mirkovce na javnu vežbu. Sve kategorije su izvele tačno i precizno vežbe, određene za VIII. svesokolski slet, koji se održaje u julu o. g. u Pragu. — Gledalaca je bilo vrlo mnogo, već i radi radoznalosti, koje je privukla fanfara svojim umiljatim zvukovima, a i radi toga, što Mirkovčani vrlo dobro poznaju vinkovačke Sokole sa svojih lepih i preciznih vežbi. Uspeh je bio u materijalnom i u moralnom pogledu iznad svakog očekivanja, ako se uvaži, da za ovu javnu vežbu nije bilo nikakvog pripravljanja. Nakon javne vežbe je bila narodna veselica, na kojoj je svirala fanfara razna kola i igre. Pred večer je krenula povorka Sokola u Vinkovce, te kad je fanfara u sredini grada zasvirala: «Poleti, sivi sokole, poleti s Avale», nahrupili su Vinkovčani na prozore i masama na ulicu te su od znatiželjnosti zakrčili put na stazi i korzu, praveći špalir Sokolima, koji su dostojanstveno promarširali kroz grad i razišli se u sokolani. Svake nedelje idu vinkovački Sokoli u obližnja sela i daju javne vežbe radi propagande. — Proslava Zrinjskog i Frankopana. Dana 30. aprila 1926. priredilo je naše društvo Akademiju u spomen Zrinjskog i Frankopana, na kojoj je prisustvovalo sveukupno članstvo i mnogobrojno građanstvo. Akademija je počela odmah nakon službe božje u 11 sati pre podne. U ime starešinstva pozdravio je Sokole i građanstvo tajnik brat dr. Marić i saopćio, da se usled Velikog petka pravoslavne braće ne može održati Akademija s javnom vežbom i koncerat, već da je odbor usled ovog slučaja zaključio proslaviti ovaj dan bez naročitih pompoznosti. Iza toga je brat Ante Adamović pročitao odluku komemoraciju, što su prisutni pažljivo saslušali, nakon čega je opet tumačio brat dr. Marić i značaj ove proslave i smer, u kom mi Sokoli taj dan slavimo kao sokolski dan. Posle toga je bratsko pevačko društvo «Vila» otpievalo kombinovanu himnu, pa su se članovi i građanstvo razišli. — Čajanka sokolskog društva Vinkovci. Dana 18. marta 1926. priredilo je naše društvo čajanku, na kojoj je svirala društvena fanfara. Poset je bio izvanredan, ulaznine nije bilo, a čisti prihod je namenjen putnoj blagajni za svesokolski slet u Prag. Na čajanki su davale sestre naraštajke «Osmicu», koja je vrlo dobro izvedena, a publici se izvanredno dopala. Ova je čajanka unatoč velike današnje novčane krize u materijalnom i moralnom pogledu uspeła. — Proslava rođendana vladike Štrosmajera. Dana 4. februara 1926. proslavilo je naše društvo rođendan pokojnog vladike Štrosmajera. Na proslavi je sudelovalo celokupno članstvo, a bilo je i građanstva. Brat tajnik dr. Marić je pozdravio članstvo i građane, nakon čega je predao reč bratu Crepiću, pročelniku kulturno-prosvetnog odbora. Brat Crepić je u odlučnom predavanju prikazao raj pokojnog vladike Štrosmajera, što su prisutni pažljivo saslušali. Iza toga je brat starešina u svom govoru obrazložio smernice rada pokojnog Štrosmajera i koliko su uplivala na naše Sokolstvo te sve to doveo skladno u vezu, zašto mi Sokoli slavimo taj dan kao Sokolski dan. Iza toga su se članovi i građanstvo mirno razišli. Akademiju ili kakvu priredbu u većem stilu nismo mogli davati, pošto je taj dan bio radni dan, a kod nas, jer je mesto malo, ne bi taka priredba u materijalnom pogledu uspeła, a odmah posle toga u iduću nedelju davalu je mestno društvo jednu takvu proslavu u spomen rođendana pokojnog Štrosmajera, pa ne bi naša materijalno uspeła, jer dve proslave u malom mestu, kao što je naše, ne prolaze u materijalnom pogledu dobro.

Iz Beogradske sokolske župe «Dušan Silni».

Sokolsko društvo Beograd I osvetilo je svoju novu sokolanu (II beogradske gimnazije) 25. aprila o. g. na vrlo svečan način. Tog večera bilo je svečano selo: starešina br. Kujundžić održao je prigodni pozdravni govor zahvalivši se Beogradanima na lepom odzivu i pozdravivši predsednika beogradske opštine g. Bobića, izaslanika g. ministra vojnog generala g. Cvetkovića i zastupnika češkog poslanika br. Šebe. U govoru je naglasio i tragičnu smrt narodnih mučenika Zrinjskog i Frankopana, u čiju se slavu ovo svečano veče i priređuje. Program je bio raznovrstan: sokolske tačke izmešane sa muzikom i recitacijama. Društveni orkestar bio je pojačan na 40 članova. Ovo je veče bilo uspešno u svakom pogledu. Društvo produžuje rad na uređenju vežbaonice i popunjavanju gimnastičkih sprava. Broj pomažućih članova i članstva svih grupa stalno raste. Fotograf br. Benčić poklonio je društvu veliku fotografiju (80 x 60) člana dečje grupe ovog društva Nj. Kr. V. Prestolonaslednika Petra, koju je umetnik Beranec premazao masnom bojom. Slika je uokvirena i dostojno krasi novu sokolanu. Štednja naših članova u korist letovanja jako se razvila. Odbor za letovanje privodi kraju svoje pripreme. Muška i ženska deca učestvovala su sa po jednom tačkom na matineu društva «Srpske Majke» 24. aprila ove godine.

Sokolsko društvo u Smederevu je slabo radilo prva dva meseca ove godine. Početkom marta meseca počele su redovne vežbe odakle je za stalnog načelnika došao br. Danilo Bogić. Plod toga dana bila je javna vežba 4. aprila u društvenoj sokolani. Članovi: proste vežbe, vežbe na razboju i piramide na razboju; ženski naraštaj: proste vežbe i ritmičke vežbe; muška deca: vežbe sa palicama; muški naraštaj: proste vežbe. U svojoj sokolani je društvo otvorilo i svoj bioskop te je društvo od tog prihoda isplatilo sve svoje stare dugove i izdržava redovno sve sokolske potrebe.

Sokolsko društvo u Mitrovici održalo je u mesecu aprilu dva predavanja u sokolani o tuberkulozi i o higijeni u sokolani. Prilikom svečane predaje mača društvo je sa zastavom učestvovalo u Beogradu. Na Đurđev dan je priređen uranak a posle podne istog dana je održana akademija sa proslavom i predavanjima o Sv. Miletiću i narodnim mučenicima Zrinjskom i Frankopanu. Na kraju proslave obavljena je zakletva celokupnog naraštaja.

Sokolsko društvo Matica u Beogradu je za poslednja tri meseca nastavilo rad mnogo življim tempom. Najvažnije pitanje bilo je pitanje podizanja Sokolskog doma u Beogradu. Izabrani je odbor odmah preduzeo prikupljanje srestava i pripremanje svega što bi ubrzalo građenje doma. U tome pravcu postignuti su vidni rezultati. Samo na jednoj konferenciji o domu prikupljeno je blizu 50.000 Din. Izrađuje se naročiti plan za prikupljanje priloga. Glavno je da je pitanje doma izišlo iz okvira mašte i želja i prešlo u lagano ostvarenje. Drugo je pitanje interesovalo starešinstvo: pojava društava, koja još nisu u savezu. Ispitavši ove pojave društvo je stalo na gledištu, da nema ni mesta baviti se ovim stvarima i da je lek svemu rad i istrajnost. U ostalom starešinstvo će se držati uputstava bratskog saveza i župe. I u tehničkom pogledu se oseća izvestan napredak. Pored redovnih vežba za župski i praški slet rad se kretao u pripremama za akademiju. Obrazovana je u domu Društva za zaštitu jugoslovenske dece druga grupa naraštaja i dece i njih vode članovi predvodničkog zbora. Dana 31. marta priređen je čaj učesnicima župskog tečaja. Ruski odsek je priredio 7. marta poselo naraštaja u vežbaonici na Zvezdari. Bilo je i dva posela naraštaja. Održano je i nekoliko kratkih govora-oslova pred vrstom. Od 15. do 31. marta održan je u društvenoj vežbaonici župski tečaj za prednjake. Učesnicima je društvo obezbedilo stan na društvenom imanju na Zvezdari. 11. april obeležen je sa dva važna događaja. Toga dana izvršena je svečana predaja mača Nj. V. Kralja i povodom toga održana i akademija. Sve pripreme izvršilo je naše društvo

po ovlašćenju bratske župe a u ime saveza. Uspeh obeju svečanosti bile su jasan dokaz, kolikog je zamaha dobilo Sokolstvo u Beogradu. Odlučeno je dalje da se bar jednom mesečno održavaju sastanci sa članstvom. Takav sastanak je održan 22. aprila, na kome su govorili br. starešina o utiscima svojim i drugih prisutnih sa akademije, br. načelnik o zapaženim nedostacima na akademiji i br. Vojinović o svesokolskom sletu u Pragu. Izabran je odbor, koji će se starati o deci i naraštaju, kako to naša pravila predviđaju. Rešeno je da se u najskorije doba otkrije spomen-ploča izginulim Sokolima. Rešeno je da se na svakom sastanku javno pohvale revnosni članovi, kako bi se dao jači podstrek za rad.

Iz župe Veliki Bečkerek.

Sokolsko društvo u Vršcu. U 1926. godini bio je rad u našem društvu sledeći: 31. januara održali smo javno selo sa predavanjem brata dr. Ilije Nikolajevića «Stetno delovanje alkohola» i pozorišnim komadom «Izdajem stan pod kiriju». — 12. februara davali smo selo za vojsku. Predavanje je održala sestra Nevena Bogdanović «Estetika u gimnastici». Igrao se pozorišni komad «Poremećeni plan». — 14. februara davali smo selo za građanstvo. Predavao je brat Vladimir Glišić «Sokolska disciplina». Igrao se isti pozorišni komad kao i 12. februara. — 8. i 9. marta davali smo četiri filmske predstave o lepoti Jadranskog mora. Filmove smo dobili od «Jadranske Straže». Predstave su bile za škole, građanstvo i vojsku. Tom je prilikom održano predavanje o važnosti Jadranskog mora. — 26. aprila održano je selo za vojsku sa predavanjem brata Aleksandra Popovića «Što da radimo». — 7. marta priredilo je društvo tehničku akademiju, koju je radi slabe posete moralo ponoviti 4. aprila. Oba puta je sodelovala i vojna Muzička škola sa vežbačima i sviračima. Na akademijama izvele su sve članske kategorije četrnaest raznih tačaka. — 28. aprila održano je selo za građanstvo sa pozorišnim komadom «U vlastitoj zameći», a prilikom 5. godišnjice smrti br. dr. J. Oražema održao je predavanje brat Ante Tadić. Na ovim selima bilo je i raznih monologa, a orhestar vojne Muzičke škole redovito je održao koncert. Omladina se zabavljala igranjem i šaljivom poštom, kojom su se prilikom poklanjale korisne knjige. — 2. maja napravili smo izlet sa javnom vežbom u Jasenovu. — 16. maja imali smo okružni slet u Vršcu. Pre podne došli su gosti iz Bele Crkve i deca osnovnih škola velikog Središta i Pavliša. Sletu su učestvovala i deca nemačke osnovne škole iz Vršca, kao i vojna Muzička škola sa vežbačima i sviračima. Po dolasku gostiju održana je zajednička proba. Posle podne priredena je povorka sa 600 (šest stotina) učesnika. Sletska javna vežba: slobodne praške vežbe 40 članova; slobodne praške vežbe 28 članica; slobodne vežbe 24 naraštajca; slobodne vežbe 44 naraštajke; vežbe sa puškama 64 pitomca Vojne Muzičke škole; slobodne vežbe učenika osnovnih škola 80; slobodne vežbe učenica osnovnih škola 112; vežbe sa zastavicama 64 muškog podmladka; slobodne vežbe 38 ženskog podmladka; vežbe na spravama 11 članova; šestnaestorka članova i članica 16. Ukupno je vežbalo 521 osoba. Javna je vežba dobro uspela i poseta je bila dobra usprkos vrlo strašnog vetra. U večer je održana prosvetno-tehnička akademija. Šest tačaka vežbanja izveli su na pozornici muški i ženski naraštaj i pitomci Vojne Muzičke škole. Pozorišni komad «Izdajem stan pod kiriju» izveli su društveni diletanti. Još je bilo nekih društvenih igara i igranka. Akademija je imala dobar uspeh i veliku posetu. Sa tehničkom stranom oko vežbi na sletu rukovodili su društveni načelnik brat Vaclav Martinek i načelnica sestra Nevena Bogdanović. Slet je uspeo moralno i materijalno. — 23. maja sudelovali smo sletu Bačke župe u Senti sa većim brojem vežbača. — 24. maja priredili smo vrlo uspeli izlet u Hajdučie. Sudelovao je vrlo veliki broj vežbača sa Vojnom Muzičkom školom. — Svi

nastupi našog društva priređivani su bez alkohola. Mi vodimo više praktičnu a manje teoretsku borbu protiv alkohola. Vežbanje u sokolani održaje se redovito. Sednice prednjačke, prosvetnog i upravnog odbora održavaju se redovito. Pred članstvom često održavaju se nagovori. Prema Savezu santarali smo sve dugove. Pripremamo se za slet u Pragu sa većim brojem učesnika. Preko leta organiziramo više izleta u okolinu sa javnim vežbama. Radi štednje prostora ograničili smo se na najkraći izveštaj rada od početka godine do danas. — Zdravo!

A. T.

RAZNO

Sokolstvo i šport. (Osvrt na predloge načelnništva ČOS. u Pragu.) Već se više puta pisalo, pod gornjim naslovom, a još će se dugo pisati, sve dok se ovo pitanje temeljito ne raspravi. Eto sada Československa Obec Sokolska donša predloge o ovom pitanju. Ti predlozi dozvoljavaju i Sokolima, da su članovi športskih udruženja i da u njima rade, ali taj rad ne sme biti ni na štetu ni u opreci sa Sokolstvom. Savez, župe i društva sokolska ne smeju biti udruženi u športske organizacije. Članovima sokolskih društava dozvoljava se, da u samom sokolskom društvu osnuju športsko odeljenje, koje je podređeno prednjačkom zboru. Sokolski tehnički funkcionari moraju da tačno odrede granice toga «športa» u Sokolstvu; moraju tačno navesti, šta se sve sme razumeti pod izrazom «šport» ili specijalno uvežbanje (češki: speciální výcvik, Věstník Sokolský č. 18, str. 341, ř. 37—38), jer u Sokolstvu ima vrlo mnogo grana telesnih vežbi, koje se gaje i u naročitim športskim klubovima, n. pr. jašenje, streljanje, hazena, zimski športovi, mačevanje, boksovanje, plivanje itd. Nisam spomenuo nogomet (football), jer ga do danas nismo imali u Sokolstvu, ali radi kojega ogroman deo omladine napušta sokolska društva i upisuje se u nogometne klubove, a sokolane međutim ostaju prazne. Sokoli mnogih društava zahtevaju da igraju nogomet pod firmom sokolskom, ali kako to do danas nije u pravilima predviđeno, obično im se ne dozvoljava. Da nije ČOS, mislila na nogomet, kada je u svojoj sednici od 1. maja raspravljala o športu i Sokolstvu? Njezini su predlozi trebali biti jasniji i određeni, jer pod izrazom «speciální výcvik» može se uz sve druge grane športskih telesnih vežbi razumeti i nogomet. Kod nas se mnogo puta događalo, da kada je članstvo kojeg sokolskog društva zaželelo igrati nogomet, načelnik i ostali prednjaci osnovali su nogometni klub i vodili su veliku brigu za taj šport. Kada ih se zapitalo, kako mogu biti tehnički funkcionari u Sokolu i vođe nogometnih klubova, dobili ste odgovor, da to čine s razloga, da im se članstvo ne razbegne iz sokolane. A šta se nakon nekog vremena dogodi, naročito u letnjoj sezoni? Članovi Sokola, nogometaši, većito su zauzeti utakmicama i sokolsko društvo nije u stanju u takim prilikama da priredi javnu vežbu ili da pođe na izlet. Vrlo je dobro što je ČOS pokrenula pitanje športa i Sokolstva, samo to pitanje treba u tančine specijalizirati, da se ne bi događale zloupotrebe. — U opšte u današnjem Sokolstvu, ako želimo držati omladinu u svojim rukama, moramo napraviti neke izmene. Naša omladina premalo se interesuje za sokolske lakoatletske utakmice, a za iste utakmice u športskim klubovima gaji vanredan interes. Naša se omladina premalo interesuje za sokolske izlete, a za izlete skauta dala bi i svoju glavu. Naša se publika mnogo ne interesuje za sokolske javne časove, dok za nogometne utakmice sa visokim cenama plaća i auto i kola, samo da što pre stigne. Naša žurnalistika preslabo prati Sokolstvo, dok o športu svakodnevno puni svoje rubrike. — Sve ove nabačene primedbe moramo trezveno raspraviti u vezi sa predlogom ČOS., jer Sokolstvo ne može da živi samo od lepih fraza, već od svoga provedenog rada.

Ante Tadić, Vršac.